

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLEYOMRISHON.ORG

Tzom Gedalia: Why Now?

This week's shiurim are sponsored by the Schacter family in memory of
Rabbi Herschel Schacter z"l

Rabbi Menachem Penner

ד' תשרי תשע"ג • September 8, 2013

(1) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יח:ב

... "צום השביעי" - זה שלשה בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם. ומי הרגו? ישמעאל בן נתניה הרגו. ללמדך ששקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלהינו.

(2) מהרש"א שם:

ומי הרגו ישמעאל בן כו'. ר"ל שלא יקשה לך כיון דמיתת צדיקים שקולה ... א"כ גם בשאר צדיקים שמתו יקבעו בו צום! וא"כ אין לך יום בשנה שלא יהיה בו צום שמת בו צדיק! וקאמר דע"כ יצא יום הריגת גדליה מן הכלל לפי שהרגו ישמעאל בן נתניה שעל ידי כן יצאו כל העם מא"י למצרים ועברו על נבואת ירמיה כמפורש בקרא.

(3) רמב"ם יד החזקה - הלכות תעניות פרק ה

(א) יש שם ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן ... (ב) ואלו הן יום שלישי בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם ונכבית גחלת ישראל הנשארה וסיבב להתם גלותן ...

Jeremiah Chapters 40-43¹

(4) ירמיהו פרקים מ-מג

1 The word which came to Jeremiah from the LORD, after that Nebuzaradan the captain of the guard had let him go from Ramah, when he had taken him being bound in chains among all the captives of Jerusalem and Judah, that were carried away captive unto Babylon. 2 And the captain of the guard took Jeremiah, and said unto him: 'The LORD thy God pronounced this evil upon this place; 3 and the LORD hath brought it, and done according as He spoke; because ye have sinned against the LORD, and have not hearkened to His voice, therefore this thing is come upon you. 4 And now, behold, I loose thee this day from the chains which are upon thy hand. If it seem good unto thee to come with me into Babylon, come, and I will look well unto thee; but if it seem ill unto thee to come with me into Babylon, forbear; behold, all the land is before thee; whither it seemeth good and right unto thee to go, thither go.-- 5 Yet he would not go back.--Go back then to Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, whom the king of Babylon hath made governor over the cities of Judah, and dwell with him among the people; or go wheresoever it seemeth right unto thee to go.' So the captain of the guard gave him an allowance and a present, and let him go.

(א) הַדָּבָר אֲשֶׁר-הָיָה אֶלְיָרְמְיָהוּ מֵאֵת ה' אַחֵר שְׁלַח אֹתוֹ נְבוּזַרְאֲדָן רֹב־טַבָּחִים מִן־הָרְמָה בְּקִחְתּוֹ אֹתוֹ וְהוּא־אֲסוּר בְּאֲזָקִים בְּתוֹךְ כָּל־גָּלוּת יְרוּשָׁלַם וַיְהוּדָה הַמְּגֻלִּים בְּכָלָהּ:
(ב) וַיִּקַּח רֹב־טַבָּחִים לְיִרְמְיָהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' אֱלֹקֶיךָ דַּבֵּר אֶת־הָרֶעָה הַזֹּאת אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה:
(ג) וַיָּבֹא וַיַּעַשׂ ה' כְּאֲשֶׁר דַּבֵּר כִּי־טָאֲתָם לָהּ וְלֹא־שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְהָיָה לָכֶם דְּבַר הַדָּבָר הַזֶּה:
(ד) וַעֲתָה הִנֵּה פִתְחֹתֶיךָ הַיּוֹם מִן־הָאֲזָקִים אֲשֶׁר עָלֶיךָ אִם־טוֹב בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא אִתִּי בְּכָל בָּא וְאֲשִׁים אֶת־עֵינִי עָלֶיךָ וְאִם־רָע בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא־אִתִּי בְּכָל חֵדֶל רְאֵה כָּל־הָאָרֶץ לִפְנֶיךָ אֶל־טוֹב וְאֶל־הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת שָׁמָּה לָךְ:
(ה) וְעוֹדְנוּ לֹא־יָשׁוּב וְשָׁבָה אֶל־גְּדַלְיָה בֶן־אֲחִיקָם בֶּן־שַׁפָּן אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעָרֵי יְהוּדָה וְשָׁב אֹתוֹ בְּתוֹךְ הָעָם אוֹ אֶל־כָּל־הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת לָךְ וַיִּתְּנוּ־לוֹ רֹב־טַבָּחִים אֲרָחָה וַיִּשְׁלָחֻהוּ:

6 Then went Jeremiah unto Gedaliah the son of Ahikam to Mizpah, and dwelt with him among the people that were left in the land. {P}

7 Now when all the captains of the forces that were in the fields, even they and their men, heard that the king of Babylon had made Gedaliah the son of Ahikam governor in the land, and had committed unto him men, and women, and children, and of the poorest of the land, of them that were not carried away captive to Babylon; 8 then they came to Gedaliah to Mizpah, even Ishmael the son of Nethaniah, and Johanan and Jonathan the sons of Kareah, and Seraiah the son of Tanhumeth, and the sons of Ephai the Netophathite, and Jezaniah the son of the Maacathite, they and their men. 9 And Gedaliah the son of Ahikam the son of Shaphan swore unto them and to their men, saying: 'Fear not to serve the Chaldeans; dwell in the land, and serve the king of Babylon, and it shall be well with you. 10 As for me, behold, I will dwell at Mizpah, to stand before the Chaldeans that may come unto us; but ye, gather ye wine and summer fruits and oil, and put them in your vessels, and dwell in your cities that ye have taken.' 11 Likewise when all the Jews that were in Moab, and among the children of Ammon, and in Edom, and that were in all the countries, heard that the king of Babylon had left a remnant of Judah, and that he had set over them Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan; 12 then all the Jews returned out of all places whither they were driven, and came to the land of Judah, to Gedaliah, unto Mizpah, and gathered wine and summer fruits in great abundance. {S} 13 Moreover Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that were in the fields, came to Gedaliah to Mizpah, 14 and said unto him: 'Dost thou know that Baalis the king of the children of Ammon hath sent Ishmael the son of Nethaniah to take thy life?' But Gedaliah the son of Ahikam believed them not. 15 Then Johanan the son of Kareah spoke to Gedaliah in Mizpah secretly, saying: 'Let me go, I pray thee, and I will slay Ishmael the son of Nethaniah, and no man shall know it; wherefore should he take thy life, that all the Jews that are gathered unto thee should be scattered, and the remnant of Judah perish?' 16 But Gedaliah the son of Ahikam said unto Johanan the son of Kareah: 'Thou shalt not do this thing; for thou speakest falsely of Ishmael.' {P}

(ו) ויבא ירמיהו אל־גְּדַלְיָה בֶן־אֲחִיקָם הַמְצַפְתָּה וישב אתו בתוך העם הנשארים בארץ: ס

(ז) וישמעו כל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הָמָּה ואנשיהם כִּיהֶפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם בְּאֶרֶץ וְכִי הֶפְקִיד אֹתוֹ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף וּמִדֵּלֶת הָאֶרֶץ מֵאֲשֶׁר לֹא־הָגִלוּ בְּכֻלָּהּ: (ח) ויבאו אל־גְּדַלְיָה הַמְצַפְתָּה וִישְׁמַעֲאֵל בֶּן־נְתַנְיָהוּ וְיוֹחָנָן וְיוֹנָתָן בְּנֵי־קָרֵחַ וְשָׂרְיָה בֶן־תַּנְחֻמֶּת וּבְנֵי עוֹפִי עִיפֵי הַנְּטָפְתִּי וְיִזְנְיָהוּ בֶן־הַמַּעֲכָתִי הָמָּה ואנשיהם:

(ט) וישבע להם גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם בְּוֶשֶׁפֶן וילאנשיהם לאמר אל־תִּירָאוּ מֵעֲבֹד הַפְּשָׁדִים שְׁבוּ בְּאֶרֶץ וְעַבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִיטֵב לָכֶם:

(י) ואני הנני יושב בַּמְצַפָּה לַעֲמֹד לִפְנֵי הַפְּשָׁדִים אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֵלֵינוּ וְאַתֶּם אִסְפוּ יֵין וְקִיץ וְשֶׁמֶן וְשִׁמוּ בְּכֻלֵּיכֶם וּשְׁבוּ בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר־תִּפְשֹׁתֶם:

(יא) וגם כל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־בְּמוֹאָב וּבְבְנֵי־עַמּוֹן וּבְקָדוּם וְאֲשֶׁר בְּכַל־הָאֲרָצוֹת שָׁמְעוּ כִּי־נָתַן מֶלֶךְ־בָּבֶל שְׂאֲרִית לַיהוּדָה וְכִי הֶפְקִיד עָלֵיהֶם אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם בְּוֶשֶׁפֶן:

(יב) וישבו כל־הַיְּהוּדִים מִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחוּ־שָׁם ויבאו אֶרֶץ־יְהוּדָה אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמְצַפְתָּה ויאספו יֵין וְקִיץ הַרְבֵּה מְאֹד: פ

(יג) ויוחנן בֶּן־קָרֵחַ וְכָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בָּאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמְצַפְתָּה:

(יד) ויאמרו אליו הִנֵּדעַ תִּדַּע כִּי בַעֲלִים מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן שָׁלַח אֶת־יִשְׁמַעֲאֵל בֶּן־נְתַנְיָה לְהַכְתֹּךְ נָפֶשׁ וְלֹא־הָאֱמִין לָהֶם גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם:

(טו) ויוחנן בֶּן־קָרֵחַ אָמַר אֶל־גְּדַלְיָהוּ בַסֵּתֶר בַּמְצַפָּה לֵאמֹר אַלְכָּה נָא וְאַכֶּה אֶת־יִשְׁמַעֲאֵל בֶּן־נְתַנְיָה וְאִישׁ לֹא יָדַע לָמָּה יִכְכֶּה נָפֶשׁ וְנִפְצֹו כָּל־יְהוּדָה הַנִּקְבָּצִים אֵלָיָה וְאַבְדָּה שְׂאֲרִית יְהוּדָה:

(טז) ויאמר גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם אֶל־יוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ אֶל־תַּעַשׂ תַּעֲשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי־שָׁקֶר אַתָּה דֹּבֵר אֶל־יִשְׁמַעֲאֵל: ס

Chapter 41 1 Now it came to pass in the seventh month, that Ishmael the son of Nathaniah, the son of Elishama, of the seed royal, and one of the chief officers of the king, and ten men with him, came unto Gedaliah the son of Ahikam to Mizpah; and there they did eat bread together in Mizpah. 2 Then arose Ishmael the son of Nathaniah, and the ten men that were with him, and smote Gedaliah the son of Ahikam the son of Shaphan with the sword, and slew him, whom the king of Babylon had made governor over the land. 3 Ishmael also slew all the Jews that were with him, even with Gedaliah, at Mizpah, and the Chaldeans that were found there, even the men of war. 4 And it came to pass the second day after he had slain Gedaliah, and no man knew it, 5 that there came certain men from Shechem, from Shiloh, and from Samaria, even fourscore men, having their beards shaven and their clothes rent, and having cut themselves, with meal-offerings and frankincense in their hand to bring them to the house of the LORD. 6 And Ishmael the son of Nathaniah went forth from Mizpah to meet them, weeping all along as he went; and it came to pass, as he met them, he said unto them: 'Come to Gedaliah the son of Ahikam.' 7 And it was so, when they came into the midst of the city, that Ishmael the son of Nathaniah slew them, and cast them into the midst of the pit, he, and the men that were with him. 8 But ten men were found among them that said unto Ishmael: 'Slay us not; for we have stores hidden in the field, of wheat, and of barley, and of oil, and of honey.' So he forbore, and slew them not among their brethren. 9 Now the pit wherein Ishmael cast all the dead bodies of the men whom he had slain by the side of Gedaliah was that which Asa the king had made for fear of Baasa king of Israel; the same Ishmael the son of Nathaniah filled with them that were slain. 10 Then Ishmael carried away captive all the residue of the people that were in Mizpah, even the king's daughters, and all the people that remained in Mizpah, whom Nebuzaradan the captain of the guard had committed to Gedaliah the son of Ahikam; Ishmael the son of Nathaniah carried them away captive, and departed to go over to the children of Ammon. {S} 11 But when Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that were with him, heard of all the evil that Ishmael the son of Nathaniah had done, 12 then they took all the men, and went to fight with Ishmael the son of Nathaniah, and found him by the great waters that are in Gibeon. 13 Now it came to pass, that when all the people that were with Ishmael saw Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that were with him, then they were glad. 14 So all the people that Ishmael had carried away captive from Mizpah cast about and returned, and went unto Johanan the son of Kareah.

פרק מא

(א) ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן־נתניה בן־אלישמע מזרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל־גדליהו בן־אחיקם המצפתה ויאכלו שם לחם יחדו במצפה:

(ב) ויקם ישמעאל בן־נתניה ועשרת האנשים אשר־היו אתו ויכו את־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן בחרב וימת אתו אשר־הפקיד מלך־בבל בארץ:

(ג) ואת כל־היהודים אשר־היו אתו את־גדליהו במצפה ואת־הכשדים אשר נמצאו־שם את אנשי המלחמה הבה ישמעאל:

(ד) ויהי ביום השני להמית את־גדליהו ואיש לא ידע:

(ה) ויבאו אנשים משכם משלו ומשמרון שמונים איש מגלתי זקן וקרעי בגדים ומתגדרים ומנחה ולבונה בידם להביא בית ה':

(ו) ויצא ישמעאל בן־נתניה לקראתם מן־המצפה הלך הלך ובכה ויהי כפגש אתם ויאמר אליהם באו אל־גדליהו בן־אחיקם: ס

(ז) ויהי כבואם אל־תוף העיר וישחטם ישמעאל בן־נתניה אל־תוף הבור הוא והאנשים אשר־אתו:

(ח) ועשרה אנשים נמצאו־בם ויאמרו אלי־שמעאל אל־תמתנו כִּי־שילנו מטמנים בשדה חטים ושערים ושמן ודבש ויחדל ולא המיתם בתוף אחיהם:

(ט) והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל־פגרי האנשים אשר הבה ביד־גדליהו הוא אשר עשה המלך אסא מפני בעשא מלך־ישראל אתו מלא ישמעאל בן־נתניהו חללים:

(י) וישב ישמעאל את־כל־שארית העם אשר במצפה את־בנות המלך ואת־כל־העם הנשארים במצפה אשר הפקיד נבוזראדן רב־טבחים את־גדליהו בן־אחיקם וישבם ישמעאל בן־נתניה וילך לעבר אל־בני עמון: ס

(יא) וישמע יוחנן בן־קרח וכל־שרי החילים אשר אתו את כל־הרעה אשר עשה ישמעאל בן־נתניה:

(יב) ויחקו את־כל־האנשים וילכו להלחם עם־ישמעאל בן־נתניה וימצאו אתו אלמים רבים אשר בגבעון:

(יג) ויהי כראות כל־העם אשר את־שמעאל את־יוחנן בן־קרח ואת כל־שרי החילים אשר אתו וישמחו:

(יד) ויסבו כל־העם אשר־שבה ישמעאל מן־המצפה וישבו וילכו אל־יוחנן בן־קרח:

15 But Ishmael the son of Nethaniah escaped from Johanan with eight men, and went to the children of Ammon. {S} 16 Then took Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that were with him, all the remnant of the people whom he had recovered from Ishmael the son of Nethaniah, from Mizpah, after that he had slain Gedaliah the son of Ahikam, the men, even the men of war, and the women, and the children, and the officers, whom he had brought back from Gibeon; 17 and they departed, and dwelt in Geruth Chimham, which is by Beth-lehem, to go to enter into Egypt, 18 because of the Chaldeans; for they were afraid of them, because Ishmael the son of Nethaniah had slain Gedaliah the son of Ahikam, whom the king of Babylon made governor over the land. {P}

CHAPTER 42 1 Then all the captains of the forces, and Johanan the son of Kareah, and Jezaniah the son of Hoshaiah, and all the people from the least even unto the greatest, came near, 2 and said unto Jeremiah the prophet: 'Let, we pray thee, our supplication be accepted before thee, and pray for us unto the LORD thy God, even for all this remnant; for we are left but a few of many, as thine eyes do behold us; 3 that the LORD thy God may tell us the way wherein we should walk, and the thing that we should do.' 4 Then Jeremiah the prophet said unto them: 'I have heard you; behold, I will pray unto the LORD your God according to your words; and it shall come to pass, that whatsoever thing the LORD shall answer you, I will declare it unto you; I will keep nothing back from you.' 5 Then they said to Jeremiah: 'The LORD be a true and faithful witness against us, if we do not even according to all the word wherewith the LORD thy God shall send thee to us. 6 Whether it be good, or whether it be evil, we will hearken to the voice of the LORD our God, to whom we send thee; that it may be well with us, when we hearken to the voice of the LORD our God.' {P} 7 And it came to pass after ten days, that the word of the LORD came unto Jeremiah. 8 Then called he Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that were with him, and all the people from the least even to the greatest, 9 and said unto them: 'Thus saith the LORD, the God of Israel, unto whom ye sent me to present your supplication before Him: 10 If ye will still abide in this land, then will I build you, and not pull you down, and I will plant you, and not pluck you up; for I repent Me of the evil that I have done unto you. 11 Be not afraid of the king of Babylon, of whom ye are afraid; be not afraid of him, saith the LORD; for I am with you to save you, and to deliver you from his hand. 12 And I will grant you compassion, that he may have compassion upon you, and cause you to return to your own land.'

(טו) וישמעאל בן־נְתַנְיָה נמלט בשמנה אנשים מפני יוחנן וילך אל־בְּנֵי עַמּוֹן: ס
(טז) ויקח יוחנן בן־קָרֵחַ וְכָל־שָׂרֵי הַחִיָּלִים אֲשֶׁר־אִתּוֹ אֶת כָּל־שְׂאֵרֵי הָעָם אֲשֶׁר הָשִׁיב מֵאֶת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה מִן־הַמִּצְפָּה אַחֵר הַכָּה אֶת־גְּדַלְיָה בֶן־אֲחִיקָם גְּבָרִים אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְנָשִׁים וְטָף וְסֹרְסִים אֲשֶׁר הָשִׁיב מִגִּבְעוֹן:
(יז) וילכו וישבו בגרות כמוהם כמקום אֲשֶׁר־אָצֵל בֵּית לָחֶם לָלֶכֶת לְבוֹא מִצְרַיִם:
(יח) מפני הפשדים כי יראו מפניהם כִּי־הָכָה יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם אֲשֶׁר־הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּאֶרֶץ: ס

פרק מב

(א) ויגשו כָּל־שָׂרֵי הַחִיָּלִים ויוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ ויִזְנְיָה בֶן־הוֹשֵׁעִיָּה וְכָל־הָעָם מִקָּטָן וְעַד־גָּדוֹל:
(ב) ויאמרו אל־יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא תַפְלִי־נָא תַחֲנֻנֵנוּ לִפְנֵיךָ וְהַתְּפִלָּל בְּעַדְנוּ אֵלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ בְּעַד כָּל־הַשְּׂאֵרִית הַזֹּאת כִּי־נִשְׁאַרְנוּ מֵעַט מִהֶרְבֶּה כֹּאֲשֶׁר עֲיִנִיךָ רָאוּת אֶתְנוּ:
(ג) ויגדלנו ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נִלְךְ־בָּהּ וְאֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר נִעֲשָׂה:
(ד) ויאמר אֲלֵיהֶם יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא שְׁמַעְתִּי הִנְנִי מֵתַפְלִל אֵלֶיךָ אֱלֹהֶיכֶם כְּדַבְרֵיכֶם וְהָיָה כָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יַעֲנֶה ה' אֶתְכֶם אֲגִיד לָכֶם לֹא־אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר:
(ה) וְהָמָּה אָמְרוּ אֲלֵי־יְרֵמְיָהוּ יְהִי ה' בְּנוֹ לַעֲד אָמֵת וְנֶאֱמָן אִם־לֹא כָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר יִשְׁלַחֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֵלֵינוּ כֵּן נַעֲשֶׂה:
(ו) אִם־טוֹב וְאִם־רָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנוּ אֲנַחְנוּ שְׁלֹחִים אִתְּךָ אֵלָיו נִשְׁמָע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב־לָנוּ כִּי נִשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ: ס
(ז) וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרֵת יָמִים וַיְהִי דְבַר־ה' אֲלֵי־יְרֵמְיָהוּ:
(ח) ויקרא אֲלֵי־יוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ וְאֵל כָּל־שָׂרֵי הַחִיָּלִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְכָל־הָעָם לְמִקָּטָן וְעַד־גָּדוֹל:
(ט) ויאמר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֹתִי אֵלָיו לְהַפִּיל תַּחֲנוּנְכֶם לִפְנָיו:
(י) אִם־שׁוֹב תִּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וּבְנִיתִי אֶתְכֶם וְלֹא אֶהְרֵס וְנִשְׁתַּעַתִּי אֶתְכֶם וְלֹא אֶתּוֹשׁ כִּי נַחֲמִתִּי אֶל־הָרָעָה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָכֶם:
(יא) אֲלִיתִּירָאוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל אֲשֶׁר־אַתֶּם יִרְאִים מִפְּנֵי אֲלִיתִּירָאוּ מִמֶּנּוּ נֹאמַר־ה' כִּי־אַתֶּם אֲנִי לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְלַהֲצִיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ:
(יב) וְאַתֶּן לָכֶם רַחֲמִים וְרַחֵם אֶתְכֶם וְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל־אֲדֹמַתְכֶם:

13 But if ye say: We will not abide in this land; so that ye hearken not to the voice of the LORD your God; 14 saying: No; but we will go into the land of Egypt, where we shall see no war, nor hear the sound of the horn, nor have hunger of bread; and there will we abide; 15 now therefore hear ye the word of the LORD, O remnant of Judah: Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel: If ye wholly set your faces to enter into Egypt, and go to sojourn there; 16 then it shall come to pass, that the sword, which ye fear, shall overtake you there in the land of Egypt, and the famine, whereof ye are afraid, shall follow hard after you there in Egypt; and there ye shall die. 17 So shall it be with all the men that set their faces to go into Egypt to sojourn there; they shall die by the sword, by the famine, and by the pestilence; and none of them shall remain or escape from the evil that I will bring upon them. 18 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel: As Mine anger and My fury hath been poured forth upon the inhabitants of Jerusalem, so shall My fury be poured forth upon you, when ye shall enter into Egypt; and ye shall be an execration, and an astonishment, and a curse, and a reproach; and ye shall see this place no more. 19 The LORD hath spoken concerning you, O remnant of Judah: Go ye not into Egypt; know certainly that I have forewarned you this day. 20 For ye have dealt deceitfully against your own souls; for ye sent me unto the LORD your God, saying: Pray for us unto the LORD our God; and according unto all that the LORD our God shall say, so declare unto us, and we will do it; 21 and I have this day declared it to you; but ye have not hearkened to the voice of the LORD your God in any thing for which He hath sent me unto you. 22 Now therefore know certainly that ye shall die by the sword, by the famine, and by the pestilence, in the place whither ye desire to go to sojourn there.' {S}

Chapter 43

1 And it came to pass, that when Jeremiah had made an end of speaking unto all the people all the words of the LORD their God, wherewith the LORD their God had sent him to them, even all these words, {S} 2 then spoke Azariah the son of Hoshaiiah, and Johanan the son of Kareah, and all the proud men, saying unto Jeremiah: 'Thou speakest falsely; the LORD our God hath not sent thee to say: Ye shall not go into Egypt to sojourn there; 3 but Baruch the son of Neriah setteth thee on against us, to deliver us into the hand of the Chaldeans, that they may put us to death, and carry us away captives to Babylon.'

(יג) וְאִם-אֲמַרְיִם אַתֶּם לֹא נִשְׁב בְּאֶרֶץ הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵיכֶם :
(יד) לֵאמֹר לֹא כִי אֶרֶץ מִצְרַיִם נִבּוֹא אֲשֶׁר לֹא-נִרְאָה מִלְחָמָה וְקוֹל שׁוֹפָר לֹא נִשְׁמָע וְלִלְחָם לֹא-נִרְעַב וְשֵׁם נִשְׁב :
(טו) וְעַתָּה לֵכֵן שְׁמַעוּ דְּבַר ה' שְׂאֲרִית יְהוּדָה כֹּה-אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִם-אַתֶּם שׁוֹם תִּשְׁמֹון פְּנֵיכֶם לִבָּא מִצְרַיִם וּבְאַתֶּם לְגוֹר שָׁם :
(טז) וְהִיתָה הַחֲרָב אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְאִים מִמֶּנָּה שֵׁם תִּשְׁיג אַתֶּם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִרְעַב אֲשֶׁר-אַתֶּם דֹּאגִים מִמֶּנּוּ שֵׁם יִדְבַק אַחֲרֵיכֶם מִצְרַיִם וְשֵׁם תָּמָתוּ :
(יז) וַיְהִי כִלְהֻאָנָשִׁים אֲשֶׁר-שָׁמוּ אֶת-פְּנֵיהֶם לִבּוֹא מִצְרַיִם לְגוֹר שָׁם יָמוּתוּ בַּחֲרָב בְּרָעַב וּבִדְבַר וְלֹא-יִהְיֶה לָּהֶם שְׂרִיד וּפְלִיט מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עֲלֵיהֶם : ס
(יח) כִּי כֹה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִתַּף אִפִּי וַחֲמָתִי עַל-יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם כֵּן תִּתַּף חֲמָתִי עֲלֵיכֶם בְּבֹאֲכֶם מִצְרַיִם וְהִייתֶם לְאֵלָה וּלְשִׁמָּה וְלִקְלָלָה וּלְחִרְפָּה וְלֹא-תִרְאוּ עוֹד אֶת-הַמָּקוֹם הַזֶּה :
(יט) דְּבַר ה' עֲלֵיכֶם שְׂאֲרִית יְהוּדָה אֲלֵתִּבְאוּ מִצְרַיִם יָדַע תִּדְעוּ כִּי-הִעִידֵתִי בְּכֶם הַיּוֹם :
(כ) כִּי הִתְעַתִּים הִתְעִיתֶם בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי-אַתֶּם שָׁלַחְתֶּם אֹתִי אֶל-ה' אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר הַתְּפִלָּה בְּעַדְנוּ אֶל-ה' אֱלֹקֵינוּ וְכָל אֲשֶׁר יֹאמַר ה' אֱלֹקֵינוּ כֵּן הִגִּדְלָנוּ וְעָשִׂינוּ :
(כא) וְאָגַד לָכֶם הַיּוֹם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל ה' אֱלֹקֵיכֶם וְלָכֵן אֲשֶׁר-שָׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם :
(כב) וְעַתָּה יָדַע תִּדְעוּ כִּי בַּחֲרָב בְּרָעַב וּבִדְבַר תָּמוּתוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּפְצְצֶתֶם לִבּוֹא לְגוֹר שָׁם : ס

פרק מג

(א) וַיְהִי כְּכֹלֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל-כָּל-הָעָם אֶת-כָּל-דִּבְרֵי ה' אֱלֹקֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁלַח ה' אֱלֹקֵיהֶם אֲלֵיהֶם אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : ס
(ב) וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן-הוֹשַׁעְיָה וַיּוֹחֲנָן בֶּן-קֶרַח וְכָל-הָאֲנָשִׁים הַזֵּדִים אֲמַרְיִם אֱלִירְמְיָהוּ שִׁקְרָא אִתָּה מִדְּבַר לֹא שָׁלַח ה' אֱלֹקֵינוּ לֵאמֹר לֹא-תִבְאוּ מִצְרַיִם לְגוֹר שָׁם :
(ג) כִּי בְרוּךְ בֶּן-נְרִיָּה מִסִּית אֶתְּךָ בְּנוֹ לְמַעַן תֵּת אֶתְּנוּ בְּיַד-הַכַּשְׂדִּים לְהַמִּית אֶתְּנוּ וּלְהַגְלוֹת אֶתְּנוּ בָּבֶל :

4 So Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces, and all the people, hearkened not to the voice of the LORD, to dwell in the land of Judah. 5 But Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces, took all the remnant of Judah, that were returned from all the nations whither they had been driven to sojourn in the land of Judah: 6 the men, and the women, and the children, and the king's daughters, and every person that Nebuzaradan the captain of the guard had left with Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, and Jeremiah the prophet, and Baruch the son of Neriah; 7 and they came into the land of Egypt; for they hearkened not to the voice of the LORD; and they came even to Tahpanhes. {S} 8 Then came the word of the LORD unto Jeremiah in Tahpanhes, saying: 9 'Take great stones in thy hand, and hide them in the mortar in the framework, which is at the entry of Pharaoh's house in Tahpanhes, in the sight of the men of Judah; 10 and say unto them: Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel: Behold, I will send and take Nebuchadrezzar the king of Babylon, My servant, and will set his throne upon these stones that I have hid; and he shall spread his royal pavilion over them. 11 And he shall come, and shall smite the land of Egypt; such as are for death to death, and such as are for captivity to captivity, and such as are for the sword to the sword. 12 And I will kindle a fire in the houses of the gods of Egypt; and he shall burn them, and carry them away captives; and he shall fold up the land of Egypt, as a shepherd foldeth up his garment; and he shall go forth from thence in peace. 13 He shall also break the pillars of Beth-shemesh, that is in the land of Egypt; and the houses of the gods of Egypt shall he burn with fire.' {P}

(ד) וְלֹא־שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן־קָרַח וְכָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים וְכָל־הָעָם בְּקוֹל ה' לְשִׁבֹּת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה:
(ה) וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן־קָרַח וְכָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֶת כָּל־שְׂאֵרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־שָׁבוּ מִכָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ־שָׁם לְגוֹר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה:
(ו) אֶת־הַגְּבָרִים וְאֶת־הַנְּשִׁים וְאֶת־הַטָּף וְאֶת־בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר הָיָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים אֲתִגְדִּילָהוּ בֶן־אַחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וְאֶת־בָּרוּךְ בֶּן־נֶרְיָהוּ:
(ז) וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה' וַיָּבֹאוּ עַד־תַּחְפָּנֶחַס:
(ח) וַיְהִי דְבַר ה' אֶל־יִרְמְיָהוּ בְּתַחְפָּנֶחַס לֵאמֹר:
(ט) קַח בְּיָדְךָ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וּטְמֵנֵם בַּמָּלֵט בַּמִּלֵּן אֲשֶׁר בִּפְתַח בֵּית־פַּרְעֹה בְּתַחְפָּנֶחַס לְעֵינֵי אַנְשֵׁי יְהוּדִים:
(י) וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלִקְחָתִי אֶת־נְבוּכַדְרֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עֲבָדִי וְשִׁמְתִּי כִסֵּאוֹ מִמַּעַל לְאַבְנֵים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר טָמַנְתִּי וְנָטָה אֶת־שִׁפְרוֹרֹו שְׁפָרִירוֹ עֲלֵיהֶם:
(יא) וּבָאָה וּבָא וְהָפָה אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר לַמּוֹת לַמּוֹת וְאֲשֶׁר לַשְּׂבִי לַשְּׂבִי וְאֲשֶׁר לַחֶרֶב לַחֶרֶב:
(יב) וְהִצֵּיתִי אֵשׁ בְּבֵתִי אֱלֹהֵי מִצְרַיִם וּשְׂרָפָם וְשָׂבִם וְעָטָה אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר־יַעֲטָה הָרֶעִה אֶת־בְּגָדוֹ וַיֵּצֵא מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם:
(יג) וְשָׁפַר אֶת־מִצְבֹּחוֹת בֵּית שְׁמֶשׁ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶת־בֵּתִי אֱלֹהֵי־מִצְרַיִם יִשְׂרָף בָּאֵשׁ:
ס

5 ספר מסילת ישרים - פרק כ - במשקל החסידות

והנה מה שצריך להבין הוא כי אין לדון דברי החסידות על מראה הראשון - אלא צריך לעיין ולהתבונן עד היכן תולדות המעשה מגיעות. כי לפעמים המעשה בעצמו יראה טוב - ולפי שהתולדות רעות - יתחייב להניחו. ולו יעשה אותו יהיה חוטא ולא חסיד. הנה מעשה גדליה בן אחיקם גלוי לעינינו שמפני רוב חסידותו שלא לדון את ישמעאל לכף חובה או שלא לקבל לשון הרע, אמר ליוחנן בן קרח "שקר אתה דובר על ישמעאל" (ירמיה מ'), ומה גרם? גרם שמת הוא ונפוזרו ישראל וכבה גחלתם הנשארה. וכבר ייחס הכתוב הריגת אנשים אשר נהרגו אליו כאילו הרגם הוא, ובמאמרם ז"ל (נדה ס"א): על הפסוק "את כל פגרי האנשים אשר הכה ביד גדליה". והבית השני גם הוא חרב ע"י חסידות כזה אשר לא נשקל במשקל צדק במעשה דבר קמצא ...:

ⁱ "Jeremiah Chapter 40-43." *The Holy Scriptures: According to the Masoretic Text: A New Translation with the Aid of Previous Versions and with Constant Consultation of Jewish Authorities*. Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1917. Mechon Mamre. Web.